

TÜRK VE ALMAN EĞİTİM SİSTEMLERİNDE YABANCI DİL ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Dr.Gönül DURUKAFA

D.E.Ü.Buca Eğitim Fakültesi

Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı

Araş.Gör.Şevgi ARKILIÇ SONGÖREN.

D.E.Ü.Buca Eğitim Fakültesi

Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı

Bu araştırmaya Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği programının amaçlarını, içeriklerini, yöntemlerini, programda kullanılan ders araç gereçlerini ve öğrenci başarısının değerlendirilmesini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Dil, kuşkusuz insana özgü en önemli iletişim aracı olarak, düşüncelerin, duygular ve tasavvurların ifade edilmesini sağlar. Anlaşılacak, güvensizlikleri azaltılmak, dostça ilişkiler kurmak için bireylerin ve toplumların sürekli birbirleriyle iletişim içinde olmaları gerekir. Özellikle dünyamızın giderek küçüldüğü, toplumlararası iletişimin ve etkileşimin arttığı günümüzde en az bir yabancı dil bilmek çağdaşlaşmanın, uygarlaşmanın bir gereği olarak karşınıza çıkmaktadır.

Bu denli önemli fonksiyonu olan yabancı dilin öğretimi alanında harcanan emek ve paranın etkili ve verimli kullanılması için konunun çeşitli boyutlarının araştırılması gerekmektedir.

Yabancı dil öğretiminin verimine etki eden pek çok faktör vardır. Bu faktörler doğal olarak birbirini etkilemektedir. Yabancı dil öğretmeni yetiştirme programları ve yabancı dil öğretmenin niteliği bu faktörlerin en önemlilerindedir.

Sebüktekin (1987:576), "Yabancı dil öğretmenlerinin görevlerini istenen biçimde yapabilmeleri için, insan sevgisi, hoşgörü, sabır, esneklik ve kendine güven

gibi özelliklerle ilgili bazı niteliklere sahip bulunmaları ve öğretecekleri yabancı dili çok iyi bildikleri, kuramsal bilgilerle uygulamalı çalışmaların dengeli kanşımından oluşan kapsamlı bir öğretmenlik eğitiminden geçmiş olmaları gerekir".

Bu görüş ışığında geleceğin öğretmenlerinin yetiştirildiği Eğitim Fakültelerinde öğrencilerin mesleki yaşamlarında yararlı olabilecek içeriklerin seçimine, dersin genel ve özel amaçlarına en etkin, rasyonel ve kısa sürede ulaşabilmek için uygun yöntem ve ders araç gereçlerinin seçimine önem verilmelidir. 20.yüzyılın ikinci yarısında geliştirilen, İşitsel-Dilsel yöntem, Bilişsel Kodlama yöntemi, İşitsel-Görsel yöntem ve özellikle İletişimsel yöntemler Eğitim Fakültelerinde kullanılmalıdır.

Yapılan araştırmalar, yabancı dil öğretiminde başarıya ulaşmak için uygun yöntem kullanmanın yanısıra, kullanılan Görsel-İşitsel ders araç-gereçlerinin de öğrenmeyi çabuklaştırıp kolaylaştırdığını göstermiştir. (2)

Yabancı dil öğretiminde en önemli görev ve sorumluluk öğretmene düşmektedir. Dersin önceden belirlenmiş genel ve özel amaçlarına uygun içerikleri saptayan, en etkin yöntemi ve gerekli ders araç-gereçlerini belirleyen, öğretmendir. Yabancı dil öğretiminde, öğretmenin merkezi fonksiyonunun ve dil öğrenme sürecine etkisinin deneysel araştırmalarla saptanması ile toplumun yabancı dil derslerinden beklentilerinin değişmesi yabancı dil öğretmeni yetiştirme nin önemi ve yabancı dil öğretmeni yetiştirme programlarının yeniden irdelenmesini gündeme getirmiştir. Bu tür araştırmaların çok az sayıda oluşu, bu programların daha nitelikli bir biçimde geliştirilmemesine neden olmaktadır. Bu programların amaçları, derslerin içerikleri, derslerde kullanılan yöntemler, ders araç-gereçleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesi, programlara öğrenci seçimi boyutlarında pek çok araştırma yapılmasına gereksinin duyulmaktadır. bu gereksinden ve alandaki boşluktan yola çıkılarak yapılan bu araştırma, Türkiye'de Almanca öğretmeni yetiştirme ile Almanya'da yabancı dil öğretmeni yetiştirme konusunu karşılaştırmalı olarak inceleyen ilk araştırmadır. Karşılaştırmalı araştırmalar yeni bilgileri getirdiği ve başka ülkelerin aynı konudaki yaklaşımlarını ortaya koyduğu için önem taşımaktadır.

Günümüzde Türkiye'de 12 Üniversiteye bağlı Eğitim Fakültesinin Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında Almanca öğretmeni yetiştirilmektedir. Almanya'da ise 55 Yüksek Öğretim Kurumunda yabancı dil öğretmeni yetiştirilmektedir.

Almanya ve Türkiye'de öğretmen yetiştirme sistemleri farklılıklar göstermekte ve her ülkenin sisteminde çözülmesi gereken problemler bulunmaktadır.

Türkiye ve Almanya'da yabancı dil öğretmenlerinin atanmasında darboğaz yaşanmaktadır. Fakat yabancı dil öğretmenlerinin işsiz kalması nedeniyle, bilimsel bir disiplinin korunması ve geliştirilmesi engellenemez. Ayrıca, bilimde ve meslek hayatında yabancı dil bilmenin sağladığı yararlar gözönünde bulundurulduğunda, yabancı dil öğretmeni yetiştirme geleneğinin kesintisiz devam ettirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Araştırmaya konu olan Almanca Öğretmenliği programlarının 1991/1992 Öğretim Yılında dört yıla dağılmış derslerin içerikleri gözden geçirildiğinde, genellikle yabancı dil bilgisi ve becerisini; dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik derslerin 76 saat, edebiyat ve kültür içerikli derslerin 24 saat, çeviri ve dilbilim derslerinin 36 saat, eğitim bilimleri derslerinin 24 saat yöntem derslerinin 3-5 saat, uygulamanın ise 1 ay veya 1 dönem boyunca haftada bir gün olduğu tesbit edilmektedir (3). Bu program incelendiğinde dil becerisi iyi ve dilbilgisine hakim olan öğretmen yetişeceği açıkça görülmektedir.

Ancak yöntem ve yöntembilim derslerinin azlığı da öğretmen yetiştiren kurumların programlarında en çok dikkati çeken konudur.

PROBLEM CÜMLESİ

Bu araştırma Türkiye'de Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği Programlarıyla, Almanya'daki Üniversitelerin Yabancı Dil Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin, öğrenim gördükleri programın amaç, içerik, yöntem, ders, araç-gereçleri ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında beklenti ve değerlendirmeleri, bu beklenti ve değerlendirmelerle öğrencilerin kişisel özellikleri, yurt dışında kalma süresi arasındaki ilişkiler nelerdir ve ülkemizde Almanca öğretmeni yetiştirme programları nasıl iyileştirilebilir sorularına yanıt aranmıştır. Bu problemin çözümü için saptanan alt problemler şunlardır:

1. Türk ve Alman öğrencilerin öğrenim gördükleri programın amaç, içerik, yöntem, ders araç-gereçleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarına ilişkin beklenti ve değerlendirmeleri nelerdir?

2. Türk öğrencilerin öğrenim gördükleri programın amaç, içerik, yöntem, ders araç-gereçleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarındaki beklenti ve değerlendirmeleri arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

3. Alman öğrencilerin öğrenim gördükleri programın amaç, içerik, yöntem ders araç-gereçleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarındaki beklenti ve değerlendirmelerin arasındaki anlamlı farklılıklar var mıdır?

4. Türk ve Alman öğrencilerin öğrenim gördükleri programın amaç, içerik yöntem, ders araç-gereçleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında BEKLENTİLERİ-DEĞERLENDİRMELERİ arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

5. Türk ve Alman öğrencilerin öğrenim gördükleri programın amaç, içerik, yöntem, ders araç-gereçleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarındaki beklenti ve değerlendirmeleri arasında üniversitelere, cinsiyete, yurt dışında kalıp kalmamaya, yurt dışında kalma süresine göre önemli farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın birinci alt probleminin yanıtı, bu alt probleme ilişkin verilerin çözümlenmesi ile elde edilmiştir. Bu verilerin çözümlenmesinde ise, frekans ve yüzde belirlenmesi uygun görülmüştür. Araştırmanın ikinci, üçüncü ve dördüncü alt problemlerini çözmek üzere "t" testi kullanılmıştır. Beşinci alt problemin çözümünde ise "t" testi ve varyans analizi kullanılmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni örneklemi, araştırmada kullanılan ölçme aracı, aracın uyarlanması, verilerin tür ve kaynakları, veri toplama teknikleri ile toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistik teknikler üzerinde durulacaktır.

MODEL

Bu araştırma-tarama modelinde bir araştırmadır. Probleme temel olan değişkenler, Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği açısından, belirlenen modele en yakın programa uyguladığı varsayılan Türkiye'de 4, Almanya'da 4 Fakültede değişkenler arası ilişkilerin aranması nedeniyle ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır.

EVREN

Türkiye'de: 12 Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı son sınıf öğrencileri

Almanya'da: Yabancı Dil Öğretmeni yetiştiren 55 Fakültenin son sınıf öğrencileri.

Türkiye'de 2640 Öğrenci (Alman Dili Eğitimi Anb.D.)

Almanya'da: 5067 Öğrenci (Yabancı Dil)

ÖRNEKLEM

Örneklem seçiminde birinci ölçüt, Üniversite Yerleştirme Sınavında en yüksek puanla öğrenci alan ve önerilen programa en yakın programı uyguladığı düşünülen fakültenin seçimi olmuştur.

İkinci ölçüt, Almanya'da Yabancı Dil olarak Almanca Bölümü bulunan fakültelerin seçimidir.

Üçüncü ölçüt, Fakülte'deki dört yıllık programın bugünkü durumunu son sınıf öğrencilerinin en iyi değerlendirebilecekleri görüşüdür. Bu nedenle örneklemenin, araştırmanın amacı gereği, son sınıflardan oluşturulması düşünülmüştür. Tablo 1.

TABLO.1

ÖRNEKLEMDE YER ALAN FAKÜLTELER VE BU FAKÜLTELERİN SON SINIFLARINDAKİ ÖĞRENCİLERİN DAĞILIMI

Fakültenin Adı	Öğrenci Sayısı	%
Buca Eğitim Fakültesi	1 64	28.70
Atatürk Eğitim Fakültesi	2 52	23.32
Gazi Eğitim Fakültesi	3 19	8.52
İstanbul Ü.Almanca Öğretmenliği	4 22	9.87
Heidelberg Filoloji	5 18	8.07
Augsburg Filoloji	6 14	6.28
Hamburg Filoloji	7 22	9.87
Mannheim Filoloji	8 12	5.38
Toplam	8 223	100

Örnekleme yer alan 223 öğrenciden 212'si öğretmen oldukları zaman, dillerini öğretecekleri ülkede kalmışlardır. Tablo:2.

TABLO:2

ÖĞRENCİLERİN YURT DIŞINDA KALMA DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

Fakültenin Adı	Yurt Dışında Kalan Öğrenci Sayısı	%	Yurt Dışında Kalmayan Öğrenci Sayısı	%
Buca Eğitim Fakültesi	63	98.09	1	1.91
Atatürk Eğitim Fakültesi	51		1	
Gazi Eğitim Fakültesi	18		1	
İstanbul Ü. Almanca Öğr.	22	91.03	0	8.97
Heidelberg Filoloji	16		2	
Augsburg Filoloji	12		2	
Hamburg Filoloji	20		2	
Mantheim Filoloji	10		2	

Örnekleme yer alan Türk Öğrencilerin büyük çoğunluğu, 11-15 yıl arasında Almanya'da kalmış öğrencilerden oluşmaktadır. Alman öğrencilerin çoğunluğu ise 1-5 yıl arası yurt dışında kalmıştır. Cinsiyet bakımından örnekleme yer alan öğrencilerin çoğu kadındır.

T.Ö.: % 62.42 - A.Ö.: % 56.06

VERİLER

Bu araştırmanın verileri, yamlayıcı öğrencilerin öğrenim gördükleri Anabilim Dalının Amaçları, derslerin içerikleri, yöntemleri, derin araç-gereçleri ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi konusunda beklentilere ve gözledikleri bugünkü duruma ilişkin görüşlerini üçlü bir ölçek üzerinde işaretlemeleri ile elde edilmiştir.

ANKET

Hazırlanan anket üç ana bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde öğrencilere kişisel bilgilerle ilgili olarak 5 soru sorulmuştur.

Anketin ikinci ana bölümü beş bölümden oluşmuştur. Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği Programının amaçlarının, içeriklerinin, yöntemlerinin, kullanılan ders araç-gereçlerinin ve öğrenci başarısının değerlendirilmesinin nasıl olması gerektiği konusunda, deneklere toplam 67 adet görüş verilmiş ve deneklerden bu görüşlere ne derecede katıldıklarını belirtmeleri istenmiştir. Katılma dereceleri: katılıyorum, fikrim yok ve katılmıyorum olarak belirtilmiştir.

Anketin üçüncü ana bölümünü yine beş alt bölümden oluşmaktadır. Bu ana bölümde belirtilen görüşler yoluyla Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği ve Almanya'ya Yabancı Dil Bölümlerinin bugünkü durumu konusunda bilgi edinmek istenmiştir.

BUGULAR VE YORUM

Birinci alt problemin çözümünden elde edilen bulgulardan anlaşılacağı üzere, genel olarak Türk ve Alman öğrencilerin öğrendikleri programdan beklentilerinin yüksek, ancak beklenti düzeylerine göre programın bugünkü durumunu değerlendirmelerinin daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Programın amaçları ile ilgili olmak üzere, Türk ve Alman öğrencilerin beklentilerinde genellikle bir uyum gözlenmekte, ancak uygulamanın değerlendirilmesinde farklılıklar görülmektedir. Anabilim Dalının genel amaçlarının açık ve seçik olarak belirlenmiş olması gerektiği görüşü, hem Türk hem de Alman öğrenciler tarafından yüksek düzeyde kabul görmektedir. Buna karşık uygulamanın değerlendirilmesi konusunda her iki grup arasında farklılık gözlenmektedir. Alman öğrencilerin yansından çoğu Türk öğrencilerin ise ancak üçte biri programın amaç ve içeriklerinin açık-seçik olarak belirlenmiş olduğu görüşüne katılmaktadır.

Tablo 3'den de anlaşılacağı üzere, Anabilim Dalının Orta Öğretim Kurumlarının ihtiyacı olan yabancı dil öğretmenini yetiştirecek biçimde düzenlenmiş olduğu görüşüne Alman öğrencilerin yansından fazlası, Türk öğrencilerin ise ancak % 38.22'si katılmaktadır.

TABLO.3

TÜRK VE ALMAN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ PROGRAMA
İLİŞKİN BEKLENTİ VE DEĞERLENDİRMELERİ

AMAÇLARLA İLGİLİ TABLO

MADDE	BEKLENTİ						DEĞERLENDİRME						
	Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		
	TÖ	AÖ	TÖ	AÖ	TÖ	AÖ	TÖ	AÖ	TÖ	AÖ	TÖ	AÖ	
Madde1													
Genel Anlaşım değerlenmesi	f	136	61	16	5	3	0	48	41	28	12	56	13
	%	86,62	92,42	10,19	7,58	3,38	-	30,57	62,12	3,76	18,18	35,67	19,70
Madde2													
Genel Anlaşımın süzerine uygunluğu	f	95	51	23	10	39	5	62	38	50	24	45	4
	%	60,71	77,27	14,61	15,15	24,84	7,58	39,49	57,58	31,85	36,36	28,66	6,06
Madde3													
Anlaşım öğrenen yaşımına uygunluğu	f	114	55	9	5	34	6	60	34	18	18	79	14
	%	72,61	83,33	5,73	7,58	21,66	9,09	38,22	51,52	11,46	27,27	50,32	21,21
Madde4													
Anlaşım öğrenenlerin gözetimlenmesi	f	139	63	12	2	6	2	41	17	20	14	96	35
	%	88,54	93,94	7,67	3,03	3,82	3,03	26,11	25,76	12,74	21,21	61,15	53,03
Madde5													
Birinci çıkışına özendime	f	159	60	14	5	4	1	31	33	49	18	86	15
	%	88,54	90,91	8,92	7,58	2,55	1,52	19,75	50,00	25,48	27,27	54,78	22,73
Madde6													
Öğrenim ortamının öğretmene göre değerlendirilmesi	f	123	55	22	10	12	1	54	21	20	18	83	27
	%	78,34	83,33	14,01	15,15	7,64	1,52	34,39	31,82	12,74	27,27	52,87	40,91
Madde7													
Seçmeli derslerinin değerlendirilmesi	f	109	49	18	13	30	4	18	39	17	15	122	12
	%	69,43	74,24	11,46	19,70	19,31	6,06	11,46	59,09	10,83	22,73	77,71	18,18
Madde8													
Alan bilginin yeterli öğrenim yaşama	f	135	62	6	4	16	0	59	22	33	17	65	27
	%	88,54	93,94	3,82	6,06	10,19	-	37,58	53,33	21,02	25,76	41,40	40,91
Madde9													
Dil becerilerinin geliştirilmesi	f	139	61	5	5	13	0	87	33	13	21	57	12
	%	88,54	92,42	3,18	7,58	8,28	-	55,41	50,00	8,28	31,82	36,31	18,18
Madde10													
Bilişsel duygusal ve psikomotor becerilerin geliştirilmesi	f	128	51	21	15	8	0	51	16	46	25	60	25
	%	81,53	77,27	13,38	22,73	5,10	-	32,48	24,24	29,30	37,88	38,22	37,88

Anabilim Dalının amaçlarının öğretmenlik mesleğinin değişen ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş olması, amaçların yeterli düzeyde alan bilgisine sahip yabancı dil öğretmeni yetiştirmeyi sağlaması konusunda Türk ve Alman öğrencilerin beklentilerinin oldukça yüksek değerlendirmelerinin de düşük olduğu görülmektedir.

Anabilim Dalının amaçlarının seçmeli derslerle gerçekleşmesi gerektiği görüşüne Türk öğrencilerin % 19.31'i Alman öğrencilerin ise % 6.06'sı katılmamaktadır. Bugünkü uygulamada amaçların seçmeli derslerle gerçekleştiği görüşüne Alman öğrencilerin yansından fazlası katılırken, Türk öğrencilerin ancak % 11.46'sı katılmaktadır. Bugünkü uygulamada amaçların seçmeli derslerle gerçekleşmediği görüşüne Türk öğrencilerin % 77.71'i, Alman öğrencilerin % 18.18'i katılmaktadır.

Anabilim Dalı amaçlarının, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışları geliştirecek nitelikte olması, amaçların öğrencilerin ilgi ve istekleri gözönüne alınarak belirlenmesi ve amaçlar arasında her iki kültürü birbiri ile karşılaştırabilecek öğretmenler yetiştirilmesi görüşlerinde Türk ve Alman öğrencilerin beklenti ve değerlendirmelerinin uyumlu olduğu görülmektedir.

Amaçların öğrenmeye sevkedici nitelikte olması konusunda Türk ve Alman öğrencilerin beklentilerinin aynı, değerlendirmelerinin ise farklı olduğu gözlenmektedir. Türk öğrencilerin % 19.71'i Alman öğrencilerin % 46.97'si amaçlarını öğrenmeye sevkedici nitelikte olduğu görüşüne katılmaktadır. Özel amaçların öğrenci merkezli olduğu görüşüne Türk öğrencilerin ancak % 26.75'i Alman öğrencilerin ise % 48.48'i katılmaktadır.

İçeriklerin problem çözmeyi düşünmeyi ve yaratıcılığı geliştirmesi gerektiği görüşüne Türk öğrencilerin % 93.63'ü Alman öğrencilerin % 96.97'si katılırken uygulamadaki değerlendirmede iki grup arasında görüş farklılığı gözlenmektedir. Türk öğrencilerin % 51.59'u Alman öğrencilerin ise % 24.24'ü programda bulunan derslerin içeriklerini düşünmeyi, problem çözmeyi ve yaratıcılığı geliştirmedeği görüşündedirler.

Öğrenciler öğretmen merkezli değil, öğrenci merkezli öğretmen yetiştirme programı istemektedirler. Ölçekte katılım düzeyinin yüksek olduğu maddeler,

programın öğrenciye yönelik olması gerektiğini vurgulanaktadırlar. Özel amaçların belirlenmesinde öğrencilerin isteklerinin de dikkate alınması, amaçların öğrencilerin seçeceği derslerle gerçekleştirilmesi, özel amaçların öğrencilere ilan edilmesi, yöntemin öğrenci katılımını sağlaması, yöntemlerin öğrencilerin motivasyonunu artırması, ders araç gereçlerinin motivasyonu yükseltmek için kullanımı, öğrenci başarısının değerlendirilmesi sonunda öğrencilere itiraz hakkı verilmesi öğrencilerin programda göz önünde bulundurulmasını en çok istedikleri durumlardır.

Tablo 4'deki ikinci alt problem ile ilgili bulgulardan da anlaşılacağı üzere, T değerlerine bakıldığında her beş boyutta da öğrencilerin beklenti ve değerlendirmeleri arasındaki farkın önemli olduğu görülmektedir.

TABLO 4

ALMAN ÖĞRENCİLERİN PROGRAMIN AMAÇ, İÇERİK, YÖNTEM, DERS
ARAÇ-GEREÇLERİ, ÖĞRENCİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ
BOYUTLARINDA BEKLENTİ VE DEĞERLENDİRMELERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI

ÖLÇEK	BEKLENTİ		DEĞERLENDİRME		t değeri	Önemli Deneimi
	X	Sx	X	Sx		
Amaçlar	61.394	2.919	46.470	6.177	18.40	Fark önemli P<.01
İçerikler	41.864	2.480	32.167	4.334	16.23	Fark önemli P<.01
Yöntemler	67.667	2.959	51.506	7.239	15.67	Fark önemli P<.01
Ders Araç-Gereçleri	72.788	5.04	53.64	9.22	14.50	Fark önemli P<.01
Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	45.848	2.835	37.000	5.230	12.50	Fark önemli P<.01

Yine aynı şekilde, Alman öğrencilerin beklenti ortalamalarının değerlendirme ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 5).

TABLO 5

TÜRK ÖĞRENCİLERİNİN PROGRAMIN AMAÇ, İÇERİK, YÖNTEM, DERS ARAÇ-GEREÇLERİ, ÖĞRENCİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ BOYUTLARINDA BEKLENTİ VE DEĞERLENDİRMELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ÖLÇEK	BEKLENTİ		DEĞERLENDİRME		t değ.	Önemlilik
	X	Sx	X	Sx		
Amaçlar	60.140	4.823	39.146	11.764	20.50	Fark önemli P<.01
İçerikler	42.478	2.980	27.197	8.323	21.47	Fark önemli P<.01
Yöntemler	68.726	6.802	44.745	11.778	21.66	Fark önemli P<.01
Ders Araç-Gereçleri	72.650	7.817	41.592	8.421	32.26	Fark önemli P<.01
Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	48.280	3.287	29.815	8.104	24.65	Fark önemli P<.01

Dördüncü alt problemde, Türk ve Alman öğrencilerin beklenti ve değerlendirmeleri arasında önemli farkın olup olmadığı araştırılmıştır. Amaç ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında Türk ve Alman öğrencilerin beklentileri arasında önemli farkın olduğu görülmüştür (Tablo 6).

TABLO 6

TÜRK VE ALMAN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ PROGRAMIN
AMAÇ, İÇERİK, YÖNTEM, DERS ARAÇ-GEREÇLERİ, ÖĞRENCİ
BAŞARISININ DEĞERLENDİRMELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

BEKLENE	TÜRK	X	AMAÇ	İÇERİK	YÖNTEM	DERS ARAÇ- GERECİ	ÖĞRENCİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ
			60.14	47.48	68.73	72.65	48.28
		SX	4.82	2.98	6.30	7.82	3.29
	ALMAN	X	61.39	41.86	67.67	72.79	45.85
		SX	2.82	2.48	4.96	5.04	2.84
t değeri			-1.96	1.47	1.14	-0.13	5.24
önem denetimi			P<.5 Fark Önemli	Fark önemsiz	Fark önemsiz	Fark önemsiz	P<.01 Fark önemli
DEĞERLENDİRME	TÜRK	X	39.01	27.20	44.70	41.59	29.82
		SX	11.8	8.32	11.8	8.42	8.10
	ALMAN	X	46.47	32.17	51.61	53.64	37.00
		SX	6.18	4.33	7.24	9.22	5.23
t değeri			-1.78	-1.59	-1.39	-1.48	-6.64
önem denetimi			P<.01 Fark Önemli	P<.01 Fark önemli	P<.01 Fark önemli	P<.01 Fark önemli	P<.01 Fark önemli

Tablo 7'den de anlaşılacağı üzere beşinci alt problemde Türk ve Alman öğrencilerinin öğrenim gördükleri programın amaç, içerik, yöntem, ders araç-gereçleri, öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında beklenti ve değerlendirmeleri arasında üniversitelere, cinsiyete, yurt dışında kalıp kalmamaya, yurt dışında kalma süresine göre farklılık göstermekte midir sorusuna yanıt aranmıştır.

TABLO 7

ÖĞRENCİ BEKLENTİLERİNİ ÜNİVERSİTELERE GÖRE KARŞILAŞTIRMAK
AMACIYLA YAPILAN TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI

ÖLÇEK	VK	KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Amaçlar	GN	4255.7	222	-		Fark önemli P<.05
	GA	328.8	7	47.0	2.57	
	Gİ	3926.9	215	18.3		
İçerikler	GN	1802.47	222	-		Fark önemli P<.05
	GA	130.08	7	18.58	2.39	
	Gİ	1672.38	215	7.78		
Yöntemler	GN	8868.0	222	-		Fark önemsiz
	GA	418.7	7	59.8	1.52	
	Gİ	8449.4	215	39.3		
Ders Araç-Gereçleri	GN	11183.6	222	-		Fark önemsiz
	GA	298.7	7	47.2	0.84	
	Gİ	10884.9	215	50.6		
Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	GN	2482.93	222	-		Fark önemli P<.05
	GA	577.45	7	82.49	9.31	
	Gİ	1905.48	215	8.86		

Yapılan İstatistiksel işlemler sonucunda öğrencilerin beklentülerinin, amaçlar, içerikler ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında önemli farklılıklar gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 8'de öğrenci değerlendirmeleri üniversitelere göre karşılaştırılmış olup her beş boyutta ortaya çıkan farkın önemli olduğu görülmüştür.

TABLO 8

ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRMELERİNİ ÜNİVERSİTELERE GÖRE
KARŞILAŞTIRMAK AMACIYLA YAPILAN TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ
SONUÇLARI

ÖLÇEK	VK	KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Amaçlar	GN	26560	222	-		Fark önemli P<.01
	GA	8016.5	7	1145.2	13.23	
	Gİ	18543.5	215	86.2		
İçerikler	GN	13175.4	222	-		Fark önemli P<.01
	GA	4250	7	607.1	14.63	
	Gİ	8925.4	215	41.5		
Yöntemler	GN	27232.8	222	-		Fark önemli P<.01
	GA	8736.7	7	1248.1	14.51	
	Gİ	18496.1	215	86.0		
Ders Araç-Gereçleri	GN	23323.5	222	-1247		Fark önemli P<.01
	GA	8735.4	7	9	18.39	
	Gİ	14588.1	215	67.9		
Öğrenci başarısının değerlendirmesi	GN	14422.2	222	-		Fark önemli P<.01
	GA	3206.4	7	458.1	8.78	
	Gİ	11215.9	215	52.2		

Öğrencilerin programdan beklentileri ve değerlendirmeleri arasında cinsiyete göre önemli bir fark ortaya çıkmamaktadır (Tablo 9).

TABLO 9

ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRMELERİ İLE CİNSİYET ARASINDAKİ
İLİŞKİLER

ÖĞRENCİ	ÖLÇEKLER	KIZ		ERKEK		t Değeri	Önem Denetimi
		X	st	X	st		
D E Ğ E R L E N D İ R M E	Amaçlar	41.6	10.6	40.80	11.5	-0.56	Fark önemsiz
	İçerikler	29.30	7.28	27.70	8.27	-1.51	Fark önemsiz
	Yöntemler	47.6	10.9	45.5	11.4	-1.39	Fark önemsiz
	Ders Araç-Gereçleri	44.71	9.09	45.8	11.8	0.80	Fark önemsiz
	Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	32.10	7.56	31.70	8.31	-0.35	Fark önemsiz
B E K L E N T İ	Amaçlar	60.62	4.01	60.34	4.92	-0.47	Fark önemsiz
	İçerikler	42.30	2.88	42.28	2.81	-0.05	Fark önemsiz
	Yöntemler	67.87	6.70	69.25	5.63	1.60	Fark önemsiz
	Ders Araç-Gereçleri	72.20	7.72	73.44	5.99	1.28	Fark önemsiz
	Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	47.38	3.60	47.84	2.90	1.01	Fark önemsiz

Tablo 10'da görüldüğü gibi öğrencilerin beklentileri ile yurt dışında kalıp kalmama arasında yalnızca öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutunda farkın önemli olduğu görülmektedir. Öğrenciler bugünkü programı değerlendirirken yurt dışında kalıp kalmama değişkeni, içerikler, yöntemler, ders araç-gereçleri ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında önemli rol oynamaktadır (Tablo 11).

TABLO 10

ÖĞRENCİ BEKLENTİLERİ İLE YURT DIŞINDA KALIP KALMAMA
ARASINDAKİ İLİŞKİLER

ÖĞRENCİ	ÖLÇEKLER	YURTDIŞINDA KALAN		YURTDIŞINDA KALMAYAN		t Değeri	Önem Denetimi
		X	st	X	st		
	Amaçlar	60.61	4.48	59.50	3.12	1.08	Fark önemsiz
	İçerikler	42.38	2.89	41.45	2.35	1.39	Fark önemsiz
	Yöntemler	68.49	6.39	67.60	5.69	0.60	Fark önemsiz
	Ders Araç-Gereçleri	72.71	7.13	72.45	6.89	0.16	Fark önemsiz
	Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	47.72	3.33	45.95	3.12	2.28	P<.05 Fark önemli

TABLO 11

ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRMELERİ İLE YURT DIŞINDA KALIP KALMAMA
ARASINDAKİ İLİŞKİLER

ÖĞRENCİ	ÖLÇEKLER	YURTDIŞINDA KALAN		YURTDIŞINDA KALMAYAN		t Değeri	Önem Denetimi
		X	st	X	st		
	Amaçlar	40.9	11.1	45.05	8.31	-1.61	Fark önemsiz
	İçerikler	28.2	7.78	39.90	5.45	-2.61	P<.01 Fark önemli
	Yöntemler	46.3	11.3	51.55	7.62	-2.03	P<.05 Fark önemli
	Ders Araç-Gereçleri	44.43	9.70	52.5	12.9	-3.44	P<.01 Fark önemli
	Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	31.37	8.04	36.70	6.78	-2.81	P<.01 Fark önemli

Öğrencilerin öğrenim gördükleri programın amacı ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarındaki beklentileri yurt dışında kalma sürelerine göre önemli farklar göstermektedir (Tablo 12).

TABLO 12

ÖĞRENCİ BEKLENTİLERİNİ YURT DIŞINDA KALMA SÜRELERİNE GÖRE
KARŞILAŞTIRMAK AMACIYLA YAPILAN TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ
SONUÇLARI

ÖLÇEK	VK	KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Amaçlar	GN	4255.7	222	-	2.40	Fark önemli P<.01
	GA	179.06	4	44.9		
	Gİ	4076.1	218	18.7		
İçerikler	GN	1802.47	222	-	0.86	Fark önemsiz
	GA	28.07	4	7.02		
	Gİ	1774.40	218	8.14		
Yöntemler	GN	8868.0	222	-	1.60	Fark önemsiz
	GA	253.1	4	63.3		
	Gİ	8615.0	218	39.5		
Ders Araç-Gereçleri	GN	11183.6	222	-	0.55	Fark önemsiz
	GA	110.8	4	27.7		
	Gİ	11072.8	218	50.8		
Öğrenci başarısının değerlendirilmesi	GN	2482.9	222	-	4.67	Fark önemli P<.01
	GA	196.1	4	49.0		
	Gİ	2286.8	218	10.5		

Öğrencilerin öğrenim gördükleri programın değerlendirilmesinde içerik, ders araç-gereçleri ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında farkın önemli olduğu görülmektedir (Tablo 13).

TABLO 13

ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRMELERİNİ YURT DIŞINDA KALMA SÜRELERİNE
GÖRE KARŞILAŞTIRMAK AMACIYLA YAPILAN TEK YÖNLÜ VARYANS
ANALİZİ SONUÇLARI

ÖLÇEK	VK	KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Amaçlar	GN GA Gİ	4255.7 179.06 4076.1	222 4 218	- 140 119	1.18	Fark önemsiz
İçerikler	GN GA Gİ	1802.47 28.07 1774.40	222 4 218	- 182.8 57.1	3.20	Fark önemli P<.05
Yöntemler	GN GA Gİ	8868.0 253.1 8615.0	222 4 218	- 252 120	2.10	Fark önemsiz
Ders Araç-Gereçleri	GN GA Gİ	11183.6 110.8 11072.8	222 4 218	- 729.7 93.6	7.80	Fark önemli P<.01
Öğrenci başarısının değerlendirmesi	GN GA Gİ	2482.9 196.1 2286.8	222 4 218	- 389.7 59.0	6.60	Fark önemli P<.01

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği programının amaçlarını, içeriklerini, yöntemlerini, programda kullanılan ders araç-gereçlerini ve öğrenci başarısının değerlendirilmesini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu bölümde de, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve uygulamaya, araştırmacılara yönelik olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Araştırmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1. Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı son sınıfında öğrenim gören öğrenciler, programın amaçları ile ilgili modelde belirtilen 22 görüşe yüksek düzeyde katılırken,

aynı amaçların Almanca Öğretmenliğinin bugünkü programında uygulanmadığını belirtmektedirler. Anketin değerlendirilmesi sonucunda, öğrencilerin programın amaçları boyutundaki beklentilerinin çok yüksek, değerlendirmelerinin ise çok düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

2. Öğrenciler Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında okutulmuş derslerin içeriklerinin ezberciliğe izin vermeyecek şekilde seçilmesini, içeriklerin problemi çözme, yaratıcılığı, dil becerilerini geliştirme ve geliştirici nitelikte olmasını istemektedirler.

3. Üniversitelerin Yabancı Dil Bölümleri son sınıf öğrencisi olan Alman öğrencilerin öğrenim gördükleri programın amaçları ve içerikleri konularındaki beklenti ve değerlendirmeleri de Türk öğrencilerle paralellik göstermektedirler.

4. Ankette içerikler bölümünde yer alan açık uçlu soruların değerlendirilmesi sonucu aşağıdaki görüşler ortaya çıkmıştır:

a. Öğrencilerin programa konulmasını istedikleri dersler katılma sırasıyla şunlardır: 1) Bilgisayar 2) İkinci Yabancı Dil 3) Karşılaştırmalı edebî metinler 4) Turizm

b. Öğrencilerin programdan kaldırılmasını istedikleri dersler: 1) Fonetik, 2) Alman Dili Tarihi, 3) Semantik, 4) Edebiyat Tarihi.

c. Öğrencilerin saatlerinin artırılmasını istedikleri dersler: 1) Gramer, 2) Almanca Öğretimi, 3) Yazılı Anlatım, 4) Çeviri

d. Öğrencilerin saatlerinin azaltılmasını istedikleri dersler: a) Alman Edebiyat Tarihi, 2) Konuşma, 3) Eğitim Sosyolojisi.

Bu açık uçlu soruların yanıtlarının değerlendirilmesinden de anlaşılacağı üzere, öğrenciler, meslek yaşantılarını kolaylaştıracak derslerin programa konulmasını veya saatlerinin artırılmasını istemektedirler. Aynı açık uçlu sorulara Alman öğrenciler, yeterli ölçüde yanıt vermemişlerdir. Bunun gerekçesi ise, Alman Üniversitelerinde öğrencilerin, alacakları dersleri kendilerinin seçebilmeleri olabilir.

5. Türk ve Alman öğrenciler öğrenim gördükleri programda, öğrenci merkezli yöntemlere önem verilmesi gerektiği görüşüne en yüksek düzeyde katılmakta,

yöntemlerin öğrencilerin motivasyonunu artırması ve öğrenci katılımını sağlamasını istemektedirler. Öğrenciler bugün kullanılan yöntemlerin öğrenci merkezli olmadığı ve motivasyonlarının artırılmadığı görüşüne de yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

6. Öğrenciler ders araç-gereçlerinin motivasyonlarını arttırmak için daha yoğun kullanımını istemekte ve bilgisayar destekli eğitimden yararlanmak istemektedir. Özellikle Yabancı Dil Öğretmen adayları için, ders araç-gereçlerinin, derste nasıl, ne zaman, hangi amaçla kullanılacağını bilmek son derece önemlidir.

7. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi konusunda, öğrenciler sınav sorularının özel amaçlara uygun olmasını, sınavların geçerli ve güvenilir olmasını ve değerlendirme sonunda öğrencilere itiraz hakkı verilmesini istemekte, bugün ise bu isteklerinin çok az düzeyde gerçekleştiğini belirtmektedirler.

8. Yabancı dil öğretmen adayları Türk ve Alman öğrencilerin, öğrenim gördükleri programın amaç, içerik, yöntem, ders araç-gereçleri ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında, programın bugünkü durumunu değerlendirirken önemli derecede farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Alman öğrenciler, programı Türk öğrencilere göre daha olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Bunun nedeni de Almanya'da öğrencilerin alacakları dersleri kendilerinin belirleyebilmesidir. Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrencilerin % 85'i Almanya'da doğup büyümüş gençlerdir. Öğrenim gördükleri programı daha eleştirel bir gözle değerlendirmektedirler.

9. Öğrenim gördükleri program değerlendirme açısından kız ve erkek öğrenciler aynı görüştedir. Bu bulgu, yurt dışında yapılan bazı araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Gurnev, 1977; Marsh 1984). Öğrenci değerlendirmelerinin öğrencilerin kişisel özelliklerine göre değişmediğini, yani kararlı olduğunu göstermesi açısından dikkat çekicidir (Açıkgöz, 1990).

10. Yurt dışında kalan öğrencilerin öğrenim gördükleri programdan beklentileri, yurt dışında kalmayan öğrencilere göre daha yüksek, program değerlendirmeleri ise daha düşüktür. Yurt dışında kalan öğrenciler, doğal olarak dil düzeylerine uygun ders içeriklerinin seçilmesini istemekte, aksi takdirde motivasyonlarının azaldığını, yeteneklerinin körelendiğini belirtmektedirler.

Ayrıca yurt dışındaki olanaklarla kendi ülkelerindeki olanakları karşılaştırdıklarından değerlendirmeleri düşük, beklentileri ise yüksek düzeyde olmaktadır.

11. Öğrenciler öğrenim gördükleri üniversitelere göre de, programı farklı düzeyde değerlendirmişlerdir.

Almanya'da her üniversitede farklı programlar sunulmaktadır. Türkiye'de ise Eğitim Fakültelerinin programı Yüksek Öğretim Kurumu tarafından merkezi bir şekilde belirlenir. Üniversitelere % 20 nispetinde değişiklik olanağı vermiştir. Örneğin Buca Eğitim Fakültesi, öğrencilerin bu ankette belirttiği II.Yabancı dil ve bilgisayar dersini programa koymuş olup, Dekanlıkça, öğrenci merkezli programların oluşturulması için büyük çaba gösterilmiştir.

Ayrıca Buca Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerine her yıl, okuyacakları derslerin amaç ve içeriğini belirür basılı bir kitapçık verilmektedir.

Her Eğitim Fakültesinin öğretim elemanı kadrosu, ders araç-gereçleri olanakları ve programdaki dersler farklı olduğundan, öğrenci değerlendirmeleri, üniversitelere göre önemli farklılıklar göstermektedir.

12. Öğrencilerin öğrenim gördükleri programın, bugünkü durumunu değerlendirirken, yurt dışında kalma süresine göre içerik, ders araç-gereçleri ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi boyutlarında anlamlı düzeyde farklılıklar sağ tanmıştır. Yurt dışında uzun süre kalmış bir öğrencinin, düzeyine uygun içeriklerin seçilmesi gerekir. Bunun yanı sıra, yurt dışında kısa süreli kalmış öğrencileri de dikkate almak gerekir. Öğrenci başarısını değerlendirmede, öğrencilerin ön bilgileri de ro' oynamaktadır. Geçerli ve güvenilir bir değerlendirme sonucunda anlamlı farklılığın ortaya çıkması beklenmez.

Daha önce de belirtildiği gibi bu araştırmada, Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği programı alanında yapılan karşılaştırmalı ve betümsel ilk araştırmadır. Bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlar, Eğitim Fakültelerinin Almanca Öğretmenliği programının amaçlarının içeriklerinin belli olmasına, öğrencilerin bu amaçlar paralelinde yetiştirilmesine ve bu amaçlara göre değerlendirilmesine katkıda bulunacaktır. Bunu gerçekleştirmek için, Eğitim Fakülteleri Alman Dili Eğitimi Anabilim Daları arasında işbirliğine önem verilmesi gerekmektedir.

ÖNERİLER

Bu araştırma bulgularına göre ileri sürülebilecek öneriler iki grupta toplanabilir.

Bunlar, Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği, programının daha etkili olabilmesi için, uygulamacıların dikkate alınması gereken öneriler ve araştırmacılar için geliştirilen önerilerdir.

Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği Programı ile ilgili öneriler:

1. Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği ; program ın amaçları yönetmeliklerle açık ve seçik bir şekilde belirlenmeli, yetiştirilecek Almanca Öğretmeni profili ortaya konmalıdır. Bu düzenlemeler yapılırken, bu araştırmanın amaçlar bölümünde belirlenen görüşlerin dikkate alınmasında yarar vardır.

2. Programda yer alan derslerin içerikleri, düşünmeyi, problem çözmeyi, yaratıcılığı ve dil becerilerini geliştirecek nitelikte olması öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırıp, motivasyonlarını artırabilir.

Bunu gerçekleştirmek için, Alman Dili Tarihi, Foncük gibi işlevsel olmayan dersler programdan kaldırılıp, yerine öğrencilerin mesleki yaşamlarında daha çok kullanabilecekleri uygulamalı yabancı dil öğretim metodları derşi getirilmesi yerinde olur.

3. Hazırlık sınıfı ve ilk dört sömestir süresince öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişmesi sağlanmalı, beşinci sömestirden başlayarak öğrencilere zorunlu seçmeli dersler sunulmalıdır. Bu dersler, öğrencilerin kültürlerarası iletişim yeteneğini geliştirici nitelikte düzenlenmelidir. Örneğin karşılaştırmalı çağdaş Türk ve Alman Edebiyatı, karşılaştırmalı Tarih ve Coğrafya, Karşılaştırmalı Dilbilimi derslerinin bu yeteneğin gelişmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

4. Derslerin içerikleri arasında paralellik sağlanması ve öğrencilerin düzeyinin daha da yükseltilmesi için öğretim elemanlarının ortak çalışması, meslekdaşlarının ve öğrencilerinin önerilerini dikkate alması yerinde olur.

5. Öğretim elemanlarının derslerin içeriğini, metot açısından özenli bir biçimde planlayarak, öğretmen adayı öğrencilerine örnek olmaları yararlı olacaktır.

6. Öğretim elemanları, öğrencilerin ezberleme alışkanlığını ortadan kaldırmak amacıyla, düşünme ve öğrenme yeteneğini geliştiren iletişimsel metoda ağırlık vermelidirler. Ders teorik bir ders bile olsa, öğretim elemanlarının, tartışma, grup çalışması, öğrencilerin dersi anlatması, oyun niteliğindeki alıştırmalar gibi değişik yöntemleri kullanarak öğrencilerin motivasyonlarını arttırmaları yerinde olur.

7. Eğitim formasyonu almamış, özel öğretim metodu bilgisi olmayan tüm öğretim elemanlarının bir kursa katılmaları sağlanmalıdır.

Özellikle Yabancı Dil Eğitimi Bölümlerinde görev yapan elemanların, çağdaş eğitim teknolojisini bilmeleri ve derslerinde öğrencilerin motivasyonunu arttırmak için ders araç-gereçlerini mutlaka kullanmaları yarar sağlayacaktır.

8. Bu araştırma sonucunda, öğrenci başarısını değerlendirmede öğretim elemanlarının yeterince bilgi sahibi olmadığı, sınavların geçerli ve güvenilir olmadığı, öğrencilere değerlendirme sonucuna itiraz hakkı verilmediği öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Değerlendirme sürecinde ortaya çıkan bu olumsuzluğu giderebilmek için sınav sistemi değiştirilmeli, öğrencilere ev ödevi verilmeli, bildiri, rapor sunmalarına olanak sağlanmalı ve bu tür işlevsel değerlendirme türleri uygulamaya konmalıdır.

9. Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında görev yapan elemanların ve öğrencilerin bilimsel çalışma yapmaya özendirilmesi ve kendi anabilim dallarında lisansüstü öğretim programlarının açılmasının sağlanması gerekir. Bu olanığın sağlanması öğrencilerin motivasyonunu arttıracak ve daha olumlu öğrenme ortamının oluşmasına katkıda bulunacaktır.

10. Bilimsel çalışma yapan genç araştırmaya görevlilerine, mesleki deneyim kazanmalarını sağlamak amacıyla, ders verme ve öğretim elemanlarının derslerini izleme olanağı verilmelidir.

11. Türkiye'de alandaki Lisansüstü çalışmaların büyük bir çoğunluğunu Alman Edebiyatı ve Dilbilimi çalışmaları oluşturmaktadır. Almanca'nın öğretimi, Alman Dili Eğitimi alanında yapılan betimsel çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu nedenle Eğitim Fakülteleri Alman Dili Eğitimi Anabilim Dallarında açılacak Lisansüstü programlar sayesinde, bu tür araştırmaların geliştirileceği düşünülmektedir.

ARAŞTIRMACILAR İÇİN ÖNERİLER

Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği programı ile ilgili araştırma sonuçlarının, ortaöğretime Almanca öğretmeni yetiştirilmesine katkıda bulunacağı görüşüyle bu alanda çalışmakta olan araştırmacılar için şunlar önerilmektedir:

1. Türkiye ve Almanya'da yabancı dil öğretmeni yetiştirme programında ele alınan içerikleri kapsayan daha ayrıntılı araştırmalar yapılmalıdır.

2. Türkiye ve Almanya'nın yabancı dil öğretmeni yetiştirme programları, genel kültür, alan bilgisi ve mesleki bilgi açısından, amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme boyutlarında karşılaştırmalı araştırmalarla incelenmelidir.

3. Türkiye ve Almanya'da yabancı dil öğretmen adaylarının seçilmesi sürecinde uygulanan ölçütlerin karşılaştırmalı olarak araştırılmasında yarar vardır.

4. Türkiye ve Almanya'da Üniversitelerin Yabancı Dil bölümlerinde görev yapan öğretim elemanlarını seçme ölçütleri karşılaştırmalı çalışmalarla incelenmelidir.

5. Türkiye ve Almanya'da Yabancı Dil Öğretmenliği programının hangi konuları içermesi gerektiği, bu içeriklerin hangi yöntem ve teknolojiler kullanılarak ele alınacağı konusunda görev yapan öğretim elemanlarını kapsayan karşılaştırmalı araştırmalar da mevcut programların geliştirilmesine ışık tutacaktır.

6. Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesi boyutunda ortaya çıkan sorunların karşılaştırmalı olarak incelenip çözümleri geliştirilmesi yarar sağlayacaktır.

Bütün bu araştırmalar sayesinde, öğretmen yetiştirme gibi tüm dünyada son derece canlı ve sürekli gündemde olan bir konuda, çağdaş gelişmelere ışık tutulacak güvenilir kanıtlar elde edilebilecek, mevcut modelin verimliliği artırılacaktır. Sonuç olarak ta alandaki bilimsel ve teknolojik gelişmelere daha hızlı ulaşılabilecektir.

ALINTILAR

1. Sebüktekin, Hıfmet (1987) "Ülkemizde Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi: Gelişmeler ve Beklentiler." Öğretmen Yetiştirme Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu, Tebliğler, Ankara, 1987.
2. Schorb, A. (1972). 160 Stichörter zum Unterricht. Bochum, 1972.
3. Demirel, Özcan (1991). Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimi Yetiştirmede Karşılaşılan Güçlükler. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 6, Ankara 1991 - 25-39